

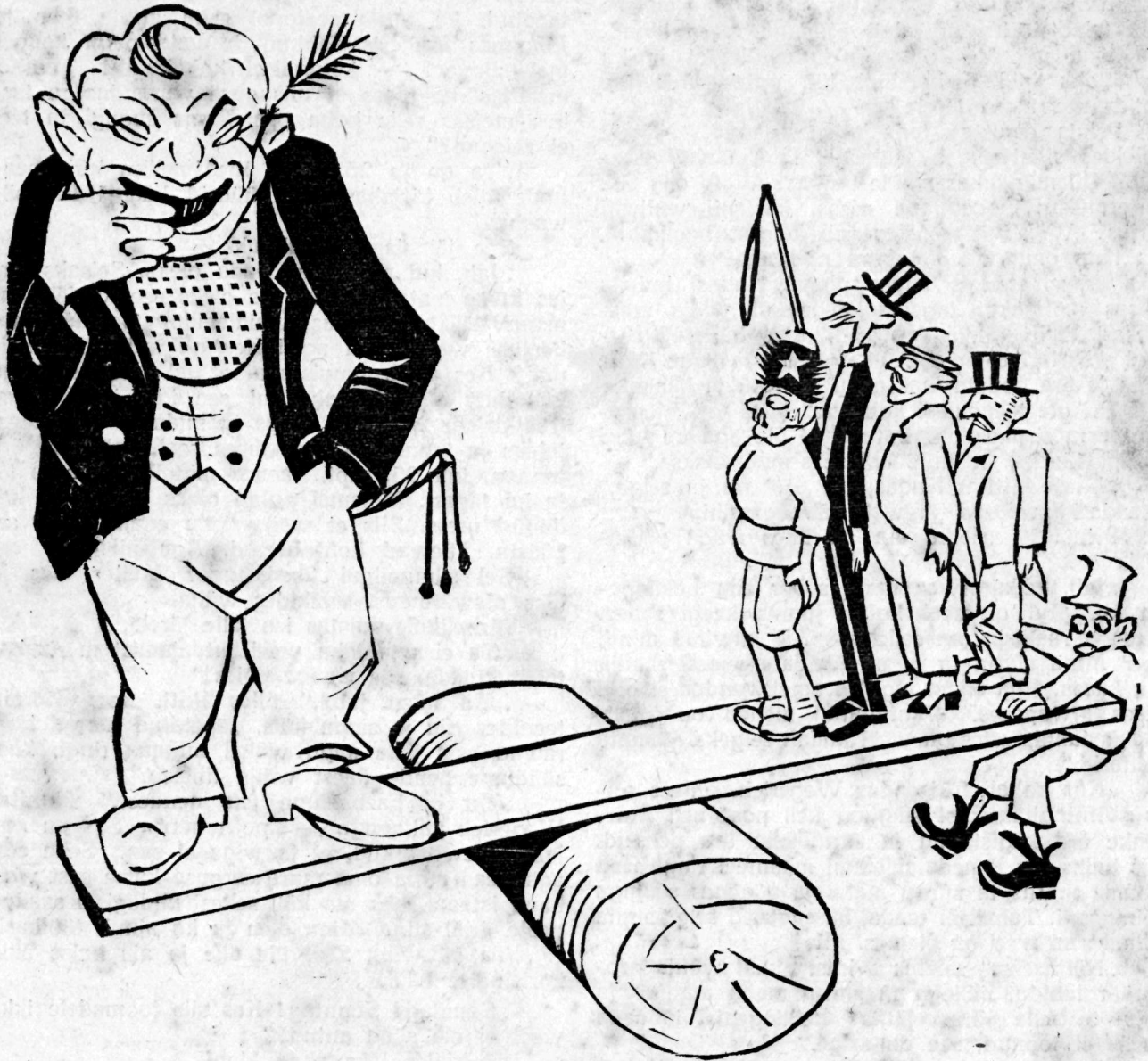
Ilmit nr. 9 marka

MEIE MATS

Tallinn, Müürivahe, 17 • Nädalleht • 18 aastakäik • 1920 • November, 27 • Nr. 90 (272)

Nõ 5

kaatub kõik üles!

Prokuröör.

Lulse Westkirchi romaan.

(Järg)

Ta wõttis wäljas ühe wäikese laua äärde istet, ja kuna ta pikkamisi jõi, kuulas ta Siebenhauseni elanikkude elawat juttu. Neid ei olnud palju. „Kuuses“ oli seltskond palju suurem. Laua ääres paar peremeest, teised olid päewatöölised, telliskiwitöölised. Aga jutt, mis kõiki ühtlasi huwitas, oli seisusewahed maha rebinud. Siia ja sinna lendasid otsused protsessi üle. Iga üksik asi harutati läbi. Keegi ei kahelnud: wõõras oli teo teinud. Ainult üksikasjade üle waieldi.

Aia taga õues istus pingi peal talliukse kõrwal Kurt Sonntag. Ta istus tööta ja silmitses oma jalaotsi. Ta oli alati rõõmuta mees olnud. aga täna näis ta iseäranis kurb olewat ja ka laisk, ehk küll ümberringi töö ootas. Mis üle mõtles see mees järele?

Prints otsustas teda tähele panna. Järele mõteldes silmitses ta waheajal laua ümber istujaid. Oli mõrtsukas nende hulgas? Wõib olla ehk pürjermeisteri poeg laua otsas, kes nii waljusti karjus? Wõi Peeter Wegerich kõigest hoolimata, kes täna oma wangistusega uhkustas?

Äkitselt tärkas temas plaan. Kudas, kui ta katsus mõrtsukat tagasihoidlikkusest wälja meelitada? Talle põhjust andes liikuma hakata? Kuidagi wiisi! Hea õnne peale otsustas ta õnge jökke heita ja ära oodata, kas mõni kala külge hakkaks.

„Ei ole tõepoolest kahelda,“ ütles ta, „et prokuröör mõrtsukas on. Paraku ei ole aga ka weel sugugi kindel, et ta süüdlaseks mõistetakse.“

„Mis? Mitte? Kudas nii? Asi on ju selge,“ kisendasid wõõrad ärewalt läbisegamini.

Prints jõi sõõmu õlut ja ütles wäga pikkamisi:

„Jah, seda arwas minu sõber eila Leiningenis ka. Mul on seal kohtu juures keegi sõber. Temaga rääkisin ma selle üle. Asi huwitab mind, eks? Mina elasin ta ju nii ütelda algusest saadik siin kaasa. Aga enam jagu ta ametiwendadest olid teises arwamises. Wannutatud mehed on imelikud ja tunnistustes on weel küllalt selgekstegemata kohtasid.“

„Kus kohal?“ kisendas Wegerich. „Mees sõitis Wifflinghausenist siia, on kell pool neli Marhenke ära kägistanud ja surnukeha ära peitnud. Siis hulkus ta pimedata tulekuni maanteel ringi. Kell kümme mattis ta surnu maha ja põgenes saagiga Leiningeni. Tahaksin teada, missugused selgitamata kohad seal weel on olemas. Mis?“

„Näituseks,“ seletas Prints, „kust wõttis prokuröör labida, millega ta surnu maha mattis? Ja kuhu ta selle pärast jättis? Leiningenist ta seda kaasa ei toonud, see on selge.“

„Pagana pihta, jah! See on õige!“ Bürjermeisteri poeg lõi lauale. „Kust wõttis ta labida wälja?“

„Oleks ta selle kellegi käest laenanud, siis

oleks ta pidanud kusagil sees käima, enne ja pärast. Aga kusagil ei ole teda nähtud. Wähemalt pole see teada. Oli labidas aga kellegi talumehet oma, siis oleks see ometi kuriteo kohalt wõi ligidalt leitud.“ seletas Prints.

„No noo,“ tõrjus Pott. „Mees, kes asja nii kawalasti on ajanud, oskas ennast juba ka labida poolst aidata.“

„Ei,“ waidles wana Müller, kes waikiwa poja kõrwal laua juures istus. „Imelik on see, siin on maalri-herral õigus.“

„Ahelas puudub weel teisigi lüüsid,“ jatkas Prints. „Kiri, milles Marhenke oma wõidust prokuröörile teatab, on ju leitud. Aga seal seisab ainult, et ta 25. sept. õhtupoolikul tahab Bantelni minna. Nüüd ei ole ta aga sugugi Bantelni teel tapetud, ka mitte sealpool seda kohta, kus ta Johannes Müllerist lahkunud, waid palju kaugeimal siinpool — kõrwalisel kohal. Mil kombel meelitas see mees ta niisuguse warandusega taskus metsas selle koha peale, mis sugugi ta teel ei seisnud?“

„Ta on ju 25. sept. ühe imeliku kirja saanud, ütleb kirjakandja,“ hüüdsid hääled Printsile wastu.

See jäi üsna rahulikuks.

„Jah, kui selle sisu teada oleks. Seisaks kirjas kutse teatud kohta, siis oleks see kindel tunnistus, ülikindel, wastuwaidlemata tõendus kaebealuse wastu! Nii aga! Kes on seda kirja näinud? Kes võib tunnistada, et tal mõrtsukatõõga ühendust oli? Ja jah, kui see kiri leitaks, see trükikirjaga kiri! See oleks ju midagi! Wõi keegi tuleks ja tunnistaks: see mees seal, kelle ma ära tunnen, tuli 25. sept., laenas minult labida ja tõi ta ka tagasi. Mõlemal puhul oleks prokuröör kadunud mees. Siis ei wõiks teda enam ükski asi päästa, ütlewad kohtuherrad. Aga nii!“

Sel silmapilgul tõusis noor Müller üles ja läks aiawarawast waikides wälja.

Murelikult waatas isa talle järele.

„Ta ei wõi ikka weel jutuaajamist mõrtsukatõõst kuulda, see waene poiss!“

„Ma näen juba,“ ütles Pott, kes wõõraid teenides siia ja sinna käis, „õpetatud herrad keerawad asja jälle näpu wahel niikaua ringi, kuni süüdlane nende käest wälja libiseb.“

„On ju kaebealune üks nendest,“ kinnitas Wegerich pilkawalt, — „peen herra. Siis on nad juba ettewaatlikud, et ta wiga ei saa. Selle eest aga pean mina oma murdwarguse katse eest weel kaua istuma, ehk ma küll sellest midagi ei saanud peale armi siin. Mina olen ju ka ainult tööline!“

Ta jäi wait. Sest üle õue ja aia kajas äkki kõrtsinaise hääl.

„Sonntag! Sonntag! Kas siis loomadele ikka weel ei ole süüa antud?“

Klirisedes läks aken kinni.

Õues tõusis sulane pikkamisi üles, sirutas ja hakkas pikkamisi wankrist heinu lehmalauda tassima.

Sügawas mõttes sammus Prints üles oma ärklituppa. Kas ei ole elu eht pimesikumäng? Kus oli mõrtsukas? Kahtlemata oli ta tema seltsis juba lauas istunud. Ja ta ei tunnud teda, ei aimanud teda. Ta istus ja mõtles, ja wahetewahel wahtis aknast wälja, tähele pannes tusast sulast, kes uniselt ja wastumeelselt tööd tegi, ja tüdrukut, Doora järeltulijat, kes sõna-aher, ja tusast kõrtsinaist, lahket kõrtsimeest ja wäheseid wõõraid, kes õhtul siia tulid kaarta mängima. Ja ta maadles wihaselt oma seesmise nägemisejõuga, küti-insintiktiga, mis teda alati õieti juhtinud:

„Sa pead ta leidma, pead jälgile saama! Siin on jäljed. Oled sa tuimaks läinud, et seekord sinust asja ei saa?!“

Hilja läks ta woodisse ja lamas kuulatades. Aga kõrtsis ei olnud muud kuulda, kui wõõraste tulekut ja minekut ja kõiki teisi kahinaid, mida ta ennematelt päewadelt ju tundis. Kell üks jäi kõik wait. Jälle päew edasi, ja tema oli ikka weel wanal kohal.

Wara hommikul tõusis ta üles, rändas wäljatooliga ja maalimisekastiga metsa, jättis asjad wõsasse ja hulkus tihnikus risti ja rästi, sammus uuesti metsa all, arwatawasti mõrtsukatöö sünnipaigal, mis talle eila midagi ei olnud teatada tahtnud.

Jälle lobisesid harakad puuladwus ja oksadel siristasid teised linnud. Kaste seisis alles rohul. Lehed seisis liikumatalt päikese käes. Priskena. nagu loomise hommikul, näis maa öö sülest ärrganud olewat, puutumata, nagu ei oleks teda iial inimese jalg rüwetanud.

Kui ta pilk jälle pikkamisi üle puutuwede ja põdsaste ja üle iga rohututi libisedes tumma maatükiga wõitlew, et ta temale midagi jutustaks, tukatas ta äkki, jäi seisma ja julges waewalt hinge tõmmata. Ühe puu õõnsastüwes walendas midagi, mis eila wististi mitte seal ei olnud. Ettewaatlikult waatas Prints ringi ja kuulatas terawasti, ja kui ta enda kindlasti teadis üksi clewat, kumardas ta ja wõttis asja üles. See oli paber — kiri. Pisut niiske, pisut kortsutatud, igatahes mitte nii pleekinud, nagu ta oleks pidanud olema. kui ta seal juba kaheksa kuud oleks seisnud, kus ta nüüd seisis.

Ja adress ümbrikul oli trükikojas kirjutatud! „Neiu Doora Marhenke, Siebenhausenis, kõrtsimees herra Poti juures“. Ja hästi alalhoidunud postitempel kuulutas: „Leiningen, 24. 9.00. 11—12 p. 1.“

Lugewa mehe süda põksus nii waljusti, et teda peaaegu lämmatas. Wärisewail sõrmil wõttis ta kirja ümbrikust wälja. Kiri oli niiskel paberil pisut kustunud, aga mitte nii kustunud, nagu ta oleks pidanud olema 8-kuuse siinwiibimise järele. Trükikirjas oli 5 rida maalitud.

„Mul on sulle midagi tähtsat ütelda meie armastuse asjus. Oota laupäewal kell pool nelj tammikus, seal, kus põld metsa ulatab. Sa tun-

ned seda kohta. Sinu sõber, kes sulle loosi kinkis.“

Printsi nägu hiilgas. Sööt oli meelitanud. Mõrtsukas kobas ülesseatud lõksus. Ta hakkas liikuma — ometi wlimaks! Kindluset, ärewaks saanud, ei wõinud ta ära oodata, millal keegi teine eest süüdlaseks mõisteti, ja katsus järele aidata, prokurööri wastu leiduwaid tõendusid kowendada. Kirja ümbrik oli kahtlemata eht, arwatawasti ka kiri ise. Siin oli nüüd mõrtsuka nimemkaart. Ta oli kirja, mis ta ära anda wõis, surnukeha juurest tõesti ära wõtnud, ja nüüd, mil ta lootis sellega ühe teise peale kahtlust weeretada, jälle wälja toonud. Tema! Kes ta oli? Wäikeses ringis kahe aialaua juures oli ta eila õhtul „Poolkuus“ istunud. Kes, kes ta oli?

Prints läks oma tuppaga tagasi. Selle mõistatuse üle oli tarwis waikselt järele mõtelda, ilma et ümbrus mõtteid juhiks.

Kes? — Wiimaks raskemeelne Johannes Müller, kes wälja läks, sest et ta mõrtsukatööst ikka weel midagi ei tahtnud kuulda? — Aga kirja ei olnud läbiotsimisel ta kodust ega ta juurest leitud. Ka ei näidanud niisugune tahtenõrk isik nii kawal olewat. — Peeter Wegerich? Nii mõnigi asi rääkis tema wastu. Aga ka tema maja ja riided olid läbi otsitud. Kus wõis ta kirja kõik see aeg olla warjanud? — Kurt Sonntag? See mees oli juhm, seda ei saanud salata. Aga just tema ei olnud puuduwate tõenduste juttu mitte kuulnud. Sellegipärast —

Wihaselt kargas Prints üles.

Jälle kõlas kõrtsinaise hääl, iga mõtet ta peajust wälja löigates, üle õue. Mehehäääl segines selle hulka, tumedasti mõmisedes. Wahetewahel kajas kõrtsimehe raswas heatahtline ja rahustaw „no noh“ sinna wahele.

Akna juurde astudes nägi Prints õues kõrtsipaari ees Kurt Sonntag seiswat.

„Laiskworst on ta, eht päewawaras! Nüüd hakkab ta weel jooma ka!“ kisendas Ficke. „Ei, mina ei waiki! Kes minu leiba sööb, peab selle teenima!“

„Ja teenin ka,“ wastas sulane tigidal toonil.

„Leidsin ta tallist,“ ähkis kõrtsinaise. „Pikutas woodis ja magas, magas päise päewa ajal. Mis sa ütled?“

„Tasa, tasa.“

„Ja kui ma ka magasin — oma leiwa ma teenin,“ kordas sulane. „Käsi tal wait jääda, peremees.“

„Kihuta ta minema,“ kisendas Ficke Pott, „niisugune hulgas, niisugune leitud laps!“

„Käsi, et perenaine suu peab,“ kiristas sulane. „Tänawale wisata ma ennast ei lase. Mina olen siin selle maja eest enam teinud kui enesele leiba teeninud.“

Järgneb.

Saatke Riigikogusse „soola“!

Meie poliitika parteid wõivad igauks endamisi omaist kohast kaunis head asjad ja wärsked ained olla, aga kui nad Riigikogu pajas üheks supiks saawad, siis ei wõi selle supi eest sugugi kindel olla, et see kiisuhapuks ja jonnipahaks ei lähe, kui sool puudub.

Ja see sool on

nr. 5

„Meie Matsi“ mehed.

Sellepärast saatke Riigikogusse „soola“!

Seda karta ei tarwitse, et supp liig üle soolataud saab. Seda on juba silmas peetud ja ses suhtes on „Meie Matsi“ mehed oma nimekirja ainult Tallinnas üles seadnud.

Olete teie üks kõik mis erakonna mees — teadke, teie erakond wõib teile prügi silma ajada. Kas nad wähe lubanud on? Aga täitnud? . . . Enne walimisi näitab willa, aga walid ära, siis on siil walmis!

Teie partei ei julge teid petta, kui teie „soola“ sekka walite — kui „Meie Mats“ nende nina ees oma pilkepiitsa plaksutab, kõnniwad nad niisama kindlalt oma programmi mööda, nagu wäljaõpetatud hobused tsirkuses.

Nii ei kaota teie midagi, kui oma hääle meeldiwa erakonna asemel „Meie Matsi“ meestele annate. — Kui see teile meeldiw erakond hea on, siis walib ju teda terve maa. Ja kui see teile meeldiw partei teistele laiale Eestimaa ei meeldi, siis ei päästa teda ka see teie mõni üksik hää!

Walite aga „Meie Matsi“ mehed, siis teadke — kui teie partei ka teie pärast oma kohused unustab, aga „Meie Matsi“ meeste pärast täidab ta nad ikka. Muidu saab ta pilkepiitsa ja see on walus!

Siis on sõdurid kahewahel — mis teha? Kas ikka anda oma hää! nimekirjale „Eesti Wabariigi Wõit“ nr. 11?

Kas te Mihkel Lüllil tunnete? Olete ta waimuliku sisuga luuletusi lugenud?

Ei ole? — Aga „Meie Matsi“ tunnete? Tema mehed on wänged poisid, eks ole?

No waat!

Ilusa nime wõib igauks wõtta. Ei maksa mitte palju ütelda, aga walite Lüllil, sattute pärast iseendaga tülli.

Ja, näe, Laidoner! See on ikka kaugelt ettemees, kui Lüll, aga — üks maalitlaste kilda, landeswehrlaste langede lauda. . . Waat, siis! Mis ei wõi veel Lülliga juhtuda!

Siis veel üks kõrwaline asi. Oleks Laidoner „Eesti Wabariigi wõit“ nimekirja eesotsas olnud, sellest oleks täitsa aru saanud, aga — Mihkel Lüll ja teised, keda wiist teie ei tunne ja ei tunne meie ka.

Arusaadaw — kõlaw nimi — puhas reklaam!

Sahhadiite, sahhadiite, siis natschijnajetä — palawiina tselawek, palawiina rööba!..

Taewaliitlased käiwad majast majasse ja korjawad hääli. On ifegi nii lahked, et jellele, kes just ilma läbi ei saa, kyradigi lubawad alles jätta.

Aga kui te nr. 6 walite, siis — hakkate küll palju ärdamini pärast paluma. Palute, et jumal Riigikogusse taewaliitlastele tuib ja wäawelt pähe laseks sadada, sest et nad pole oma lubamisi täitnud teps!

Oi seda hulumist ja hammaste kiristamist siis! On seda waja?

Ehk nr. 9 — majaperemehed! — No, waat, katsuge need walida, siis näete, kuidas korter teid ise wälja tõstab, ilma et peremees pruugiks näppu liigutada ehk teile paha nägu teha.

Wõi tahate nr. 7 walida? — No jah. Las' pääseb jälle Tõnisson Riigikogusse, las' hädaldab seal jälle, et Eesti on hukatuse läwel, et mässu on iga silmapilk oodata, et Eesti waenlased wäljamaal — Balti parunid ja kõikisugu Wrangelid, von der Golt'id, Judenitschid, Denikinid oma weskile weft saaks ja ka Inglismaa ning Ameerika kartma lööks, et ega sellest Eestist ikka asja ei tule, waja ta ikka Wene alla anda! Mis nad seal iga päew mäsawad.

Ega's wäljamaa Eestit tunne; usuwad Tõnissoni juttu, mida ka Balti parunid ja teised wõikad kinnitawad.

Kui te Eestit ära anda tahate, siis waltge nr. 7 — äraandjate hääli „Meie Matsi“ mehed ei tahagi!

„Meie Matsi“ mehed soowiwad nende hääli, kellel ükskord sellest lubamiste näokattepidust hõmu täis, kes tahawad, et kes koera teeb, see kolki saab.

Jah, „Meie Matsi“ mehi on Riigikogusse nagu karjasteks waja.

Ei taha küll meie suuri mehi haawata, aga nad on seda ise näidanud.

Kui nad kurjale kipuwad — muidkui „Meie Matsi“ mehed siputawad piitsa ja nii mõnigi lolulus jääb tegemata.

Küsite, mispärast ei aita küllalt nõokamisest „Meie Matsis“? — Aga noh, kui lollus juba tehtud on, mis siis nõokamine enam aitab. Oleks siis meie mehed niisugusedki, et nad tulewikuski õpetust wõtaks. Aga kui „Meie Matsi“ mehed Riigikogus on, siis panewad need juba siis lollusele punni ette, kui see alles kawatsusel.

Ja kui „Meie Matsi“ mehed karjasteks juures, siis ei julge meie suured mehed asjata aja wiitmisega ka aega ja raha raisata, nagu nüüd wiimasel ajal, iseäranis, kus Ajutawa Kogu istumised niisama harwad ja haruldased on kui päikese wõi kuu warjutused.

Siis tehakse tööd, sest pilge sunnib paljud meie suuri mehi enam kui südametunnistus.

Nii siis, kui teil just kawatsust ei ole homme wõi ülehomme siit ilmast lahkuda, ja teil üks kõik ei ole, mis Eestist saab, siis walige

nr. 5

Ah, jah. Teie küsite, miks mitte nimekirjale peale trükitud ei ole, et need „Meie Matsi“ mehed on? — Oli kirjutud. Aga Cestis on ju kõikisugu tsensorisi. Siin on veel oma ise püha seadus ja see on ametnikukeste hea tahtmine.

Imestage ainult seda, et „Meie Matsi“ mehi nende nimekirja üllesseadmise pärast veel mitte maalt välja ei ole saadetud. — Cesti on ju ses suhtes kõikisugu võimaluste maa.

Selle nime kiitaste wärawate taga kimmi jätmise motiivide pärast hakkawad „Meie Matsi“ mehed veel protsessima. Sest „Meie Matsi“ mees- tel on ikka see hea wõi paha wiga küllses, et nad ikka ja alati näha tahawad, kas on Cestis õigust wõi ei ole?

Siis olgu veel öeldud neile, kes manitsewad, et riigi kulul ei tohi nalja teha. — Just sellepärast me oma nimekirja ülles seadimegi, just sellepärast „Meie Matsi“ mehed endid walida lasewadki, et riigi kulul mitte nalja ei tehtaks.

„Meie Matsi“ mehed on läbi ja läbi naljatundjad mehed ja saawad aru, mis nalja wõib teha ja mis mitte. — Oli see nüüd hea nali, et seda kulda kaduma läks? Olgu seal see naljahammus nüüd kukk wõi Wares, see ei muuda asja — kuld on ikka kadunud ning ei kuke ega Warese nokk ei too teda enam päewawalgele. Ja niisugust halba nalja on meil tehtud palju. Ja tehakse veel, kui teie ei wali.

nr. 5.

„Meie Matsi“ mehed

Saar, Henrik (Kiwilombi Ints),
Alwer, Hans (Hans von Käkk),
Riismann, Eduard (Ed. Iroonia),
Kullerkupp, Richard (Charles),
Delmann, Bernhard (B. del M.).

Kaotada ei ole teil midagi, aga saate hea karjase, kes ei lase riigiwankert kraawi ajada.

„Meie Matsi“ meeste pilkepiits mõjub nagu Wana Jumala wälk.

Nii siis. Oleme rääkind — nummer wiis — ja jääb sellega.

Tshi-Hai.

Hina muinasjutt

Wori

Hi-ha, Hiinamaa,
onupoja maa, —
sahkriga, mahkriga
ilmakuulus ta!

Ehk Hiinamaa küll mitu ilust wersta Kuresaarest hõmmiku pool on, ei lähe ta Cestimaast palju lahku.

Hiinamaal elawad samasugused kahelalged kui Cestimaal; seal on samasugused kwasjiputkad, kant-

selepreilid, wedrumadratsiga woodid ja nudi peaga riigimehed, kui siin.

Kuid see ei ole tähtis.

Tähtis on see, et seal niisugusi asju sünnib, mis siin mitte ei sünni.

Ei ole sündinud ega ei sünni.

See on ju päris kindel —

bei uns ist doch kein Schwindel,

see sündida wõib Hiinamaal,

bei uns herrscht ja der Liberal!

Ei meil wõi seda sündida,

das ist doch Wahr, mein Freund, ja, ja!

Asjalugu on järgmine, et Hiinamaal elas sel ja sel kuupäewal Tshi-hai. Ehk ta nimi küll Tshi-hai, oli ta selle peale waatamata wiiteist aastane.

Ta oli teedeministeeriumis jooksupoisiiks. Teedeministeeriumiks nimetakse Hiinamaal amelikku teemaja. See on asutus, kus preilid ja nooredherrad töötundidel teed joowad ja wabadel tundi- del libedal teel käiwad.

Tshi-hail oli eht hiinlase wälimus ja silemus — ainult pats oli tal kõigest wiis tolli pikk.

Ja sellepärast põlgasid teda daamid, sest Hiinamaal peetakse lugu pikast patšist.

Tshi-hai pani aga selle asjaolu peale wähe rõhku, kui ta üleüldse pani.

Ta jõi teed ja laulis:

Mandariin on wägew herra,

tal on auto, täkk ja mära

ja ka palju tal portfella —

Siina, Liina, Anna, Ella...

Mandariin, mandariin,

Tshai, kitaiskii mandariin!

Mandariinid on kõik maiad

ja neil kõigil taskud laiad,

ja ka näpud on neil pikad,

sellepärast nad ka rikkad!

Mandariin, mandariin,

Tshai, kitaiskii mandariin!

Niisugusi laule laulis Tshi-hai.

Aga ta laulis ka teistisugusi laule.

Koeri palju, koeri palju

ehk küll seadus on meil walju!

Pole kes nad paneks kongi,

et ei rikuks nad fassongi.

Suli-pi, suli-pa,

suli-pili-pali-pomm!

Ja kui ainult hauguks nad

jookstes mööda tänawat!

Aga nad sind kisuwad,

kõik sult ära riisuwad!

Suli-pi, suli-pa,

suli-pili-pali-pomm!

Niisugusi laule laulis ta ka, kuid see ei ole tähtis.

Tähtis on see, et ta kõige suuremal määral warastas.

Kus aga jai, sinna küüned taha löi. Ta warastas kaua ja järjekindlalt. Kuid wiimaks said

mandariinid sellest aru ja Tshi-hai määrati kantselei ülemaks.

Mandariinid aga seletasid ijekeskis:

„Sellest poisist saab asja! Tal on suured arved. Kui ta niiviisi edasi töötab, võib taft suur mees saada!“

Ja Tshi-hai töötas ses suhtes edasi, sest tal olid suured anded.

Ta warastas kõige suuremal määral. Kus, aga sai, sinna lõi hammad sisse. Tulid kontrolöörid, said asjast aru ja teatasid mandariinidele, et nija naa.

Mandariinid olid inestatud.

— Misugune waras! Misugune peenikene waras! Kuidas ta rahwa raha warastab ja rahwal pole vähematki aimu!

— See on ju riigimehe geenius. Ta on wäärt, et mandariin olla.

Ja nad tõstsid ta mandariiniks.

See oli hiinamaal, sel ja sel kuupäewal. Hiinamaa on kurejaarest mõni hea werst hommiku pool. O, ta on palju, palju penikoormaid hommiku pool.

Kui Tshi-hai mandariiniks sai, ei pannud ta käsa rüppe.

Weel oli waja palju tööd teha. Aidad olid alles täis ja rahakapidest leidus ka mida wõtta.

Ja Tshi-hai tundis asja, sest tal olid suured anded.

Ja laiad taskud.

Nagu mandariinil kunagi, sest neil on ühine worm.

Ja ta elas nagu mandariin elama peab — föitis täkkude ja autodega, ostis omale maju ja wabrikuid ja tegi tööd.

Ses suhtes.

Kuid, et riigi juhtimine korralikkudes kätes oli, siis tuli asi päewawalgele. Mandariinid astusid kokku, — et nii ja nag, ta trumpab meid kõiki üle!

— Ta trumpab meid kõiki üle jahi.

— See ei ole enam harilik inimene... see on üliinimene.

Ja mandariinid pidasid kaua nõu ja kuulutasid wiimaks Tshi-hai pühaks.

Ja Tshi-haile ehitati kõrge kallis tempel, talle anti rahad ja ristid kaela ja asetati templisse.

Ta oli püha mees.

See oli hiinamaal.

Ja mandariinid ja kõik muud surelikud käisid teda kumardamas.

Ja oli ka mida kumardada, sest Tshi-hail oli raha ja warandust rohkem kui terwel riigil.

See oli hiinamaal.

Meil, Eestimaal, oleks niisugune Tshi-hai... aga mis me sellest seletame — meil niisugusi Tshi-haisti ei ole. Fakt.

Hm.... kurku läks.

Willem Wilepilli wiperused.

Ühe õnnetu Aadamipoja walimiste-eelsete elupäewade kinodraamalik kroonika.

A. Sakalan.

Willem Wilepill oli igapidi korralik subjekt, rahwuse poolest eestlane, kuuluwuse poolest Eesti Wabariigi kodanik, ja selleks pidas ta end ise ka, selle tõule omase jonnakusega, hoolimata sellest, et ta polnud ühegi opteerimise-komisjoni ooteruumi atmosfääri „pinutaguse“ aroomiga tumestanud. Elukutse poolest oli ta nullatuhniija (wariatsioon paljupruugitud, järelikult ka paljukulumud sõnast: „põllumees“) ja seda oma elukutset harrastas ta juure püsiwusega maalapil, mis parun K., Vaterlandi rämates ainult sel tühisel põhjusel, temale oli pürandanud, et tal wõimalik polnud seda ei kaasa wõtta, ei ka pärastpoole, ühes oma kuld- ja hõbeasjadega, Soome ehk Rootsi ewakueerida lasta.

Kõige selle juures oli Willem Wilepill siiski aus riigikodanik, sest ta ei olnud isegi oma isikutunnistust weel ära kaotanud ega ühtegi piiritusesthekki wäljalunastamata jätnud ning nii ei lastunud tal hinge peal ühtegi muud suuremat süüdi, kui et ta ju 42 aastat wana oli ja hääleõiguste kodanikkude nimekirjas seisis.

Aga waat, just sellestamaast saidi oma alguse wiperused, mis lõpuks niikaugele arenesid, et... nu, njet, postoi!.. Igasugune jutujärjest ette jõudmine on lubamatu, niihästi strateegiliselt, kui ka teoreetiliselt waatepunktist, — seda te peaksite teadma!.. Ega's ma, mu herrad, ometi tööerakonna waljukuraltist waatepunkti, — et kui walitus kulda ära tahab müüa — sellest enne Kõrges Kogus informeerigu, — omaks pole wõtnud... hehe, kus sellega!..

Nii siis. Willem Wilepilli wiperused said alguse ülemalmainitud põhjustest ja just sel pühapäewal, mil kohaline hingekarjane kõnekoosoleku toime pani, „Riigikogu walijate ilmawaate selgitamiseks ja ülesande kergitamiseks“ ning selle kristliku eesmärgi saavutamiseks kõik ümberkaudsed küllememmed, nende hulgas ka Wilepilli küljeluu, koosolekule mobiiliseeris.

Kui päike juba õhtusse weeres, aga eit weel koju ei ilmunud, otjis Wilepill külmad kartülid ja silgukausi lauade, witsutas kõhu igasuguseid toitlusmäärusi ignoreerides wiimase sopini täis ja pugesi fängi, kus ta peagi, vähematki õnnetust aimamata õiglasse unne uinus.

Punkt kolm minutit enne keskööd, aratati ta armulise tõukega ahjuhargiga ribikontide wahetele ja ta eit sõnas talle: „Willem, kui walimistele läheme, hääletame kristliku rahwaerakonna nimekirja poolt!“

„Mmmh!..“ wastas Wilepill, õorus puudutatud külge pisut wastu fängiserwa, keeras teise külje ja uinus uuesti.

Hommikul ärkas ta juba warakult, ning tal poleks õõsist wahesuhtumisest pisematki mälestust

olnud, poleks mitte väike sinine münake kümmea külljekondi peal talle seda tundlikult meeldetuletanud.

Ta rakendas hobusekroni adra ette ja samus põllule, et kõrreküüdi lõpule viia, sest opmann... wabandage: kohaline riigimaade walitseja oli teatanud, et wastasel korral herra põlluminister oma armulise tähelpanu tema peale pöörab ning Wilepill oli mees, kes ei soowinud, et suured sakjad endid asjata tülitaksid.

Päike kergitas just praegu oma nina üle horitsondi serwa ja muigas Wilepilli nähes salakawalalt...

Kui Wilepill, paha aimamata kõiki etteaatuse abinõusid tarwitamata jättes, oma naabri — ametiwenna urtsikult mööda marsis, leidis ta selle sarnase miimikaga päikese poole piiluwat, oftekui hiritaks seal pilwepiiril uus siseminister...

„Hei, Willem,“ hõikas ta, kui Wilepill oma hobusekondi „wahwrunti“ seadis ja nagu mees, kes oma naiselt hea hariduse saanud, „tere hommikust“ sõnas, — „sinu setukal oleks küll päris wiimane aeg juba wanajumala juurde armuleiba sööma minna!..“

„Eks oleks ikka küll,“ wastas Wilepill, wõimatu haledat näomoonutust tehes ja kuklataikka naabri wäitele asjalisi tõendusid otsides, „aga, näe, ei ole, kelle adra ette rakendad: naine ei wõta wedu!..“

„Häälleta iseseiswate nimekirja poolt: siis wõid kindel olla, et mõne aja pärast terve karja hobuste üle isand oled!..“ sõnas naaber kategooriliselt.

Wilepilli ahwardas säherduft tulewikuperspektiivi kuulsdes rabandus. Toibudes awas ta suu, et lähemaid järelepärimisi teha — kuid...

„Juss, kus sa kuradi lontrus nüüd jälle tolgendad!..“ kajas toast hüüe, nii täis tundmustepaathost, et mõlemad naabrid nagu komando peale, näost walgeks pleekisid.

Naaber pani sõrme huulile, soistas: „Pea meeles!“ — ja lipstas tuppa, kuna aga Wilepill juba säherduses kiirmarsi-tempoos edasi ruttas nagu läheks ja Warsawit wõima...

Põllule jõudes, ohkas wana walge ruun sügawasti, kahetsedes, et ta siiski mitte juba wanajumala juures seegis pole — ja arwas heaas, wäikest sabastowkat toime panna.

Kuid Wilepillil oli klasiwõitlusest hoopis teistsugune arusaamine ja kui walge, tema teisekordse ultimatum peale streigilõpetamise asjas mitte kindlat seisukohta ei wõtnud, wõttis ta, oma teguwiihi erakordsete seadustega õigustades, surweabinõud tarwitusele — ning waene walge pidi nägema, et ainult ministritel täieline streigiwabadus on — teistel mitte...

Kui Wilepill mõne pao kümnud oli, pani ta tähele, et keegi isandamoodi subjekt otse üle küntud wagude temale läheneb, surmapõlgusega oma lakknahka saabastega märja mulla sees opereerides.

Isand jõudis tema juurde.

„Teie ölete asunik?“ küjis ta.

„Mõndaks küll,“ reageeris Wilepill.

„Ja soowite ka tulewikus oma koha peale jääda?“

„No muidugi.“

„Siis hääletage nimekirja nr. 3 poolt!“ sõnas isand häwitawa kindlusega. „Ainult siis on teile teie soowide, teie unistuse omast kodukoldest, teonemine garanteeritud. Kõik teised erakonnad käiwad ümber kui wõirajad lõukoerad ja otsiwad parajat juhust, et asunikku ära neelda. Ainult tööerakonna kaitfel suudate teie püsida ning kojuda!“

Isand pistis Wilepillile paki kihutuskirjandust pihku, wõttis temalt lubaduse, et ta nr. 3 poolt hääletab ja lahkus.

Wilepill kündis kuni lõunen; siis rakendas walge adra eest lahti, et koju minna, sest mõlemad tundsid kõhuruumides hirmust revolutsiooni.

Koduteel märkas Wilepill äkki, tagasiwaadates, et mingisugune õhupallitaoline olend hirmsa kiirusega neile järgneb... Wilepill tundis, kuidas tume hirm jääkülma ojana tema südant halastamatalt terroriseerib ja pani jooksu... Kuid olend oli kiirem kui nemad, sest peagi oli ta neil kannul ja haaras walgel sabast kinni:

„A... armas... põ... põllumees... pea kinni... kuhu sa jooksed!..“

Wilepill nägi, et pääsemist ei ole ja tegi meeleheitlike julgusega otsuseks, saatusele näkku wadata...

„Armas põllumees, ainus õige nimekiri, mille poolt sa pead hääletama, on põllumeeste nimekiri nr. 8!“

Et oma elule kui ka walge sabale hädaohust pääsemist saawatada, wandus Wilepill kõigi maa-pealsete ja maaaluste suurte nimel, et ta seda teeb — mille peale „olend“ suuremeelselt tema rahuga minna laskis...

Kui ta lõunalaual esimest suutäit oma kõhuruumidesse opteerida tahtis, sõnas tema küljeluu:

„Willem, tead, kui walimised tulewad, anname omi hääled taewaliiduse!..“

Eugejad, lubage siin kohal paar sõna.

Teie usute ehk, et see kõik on ainult wäljamõtetus, häbitundmatu luiskamine minu poolt; et säherdusi Willem Wilepillisi, kellega säherdused wiperused juhtuks, olemas ei ole.

Aga wabandage!

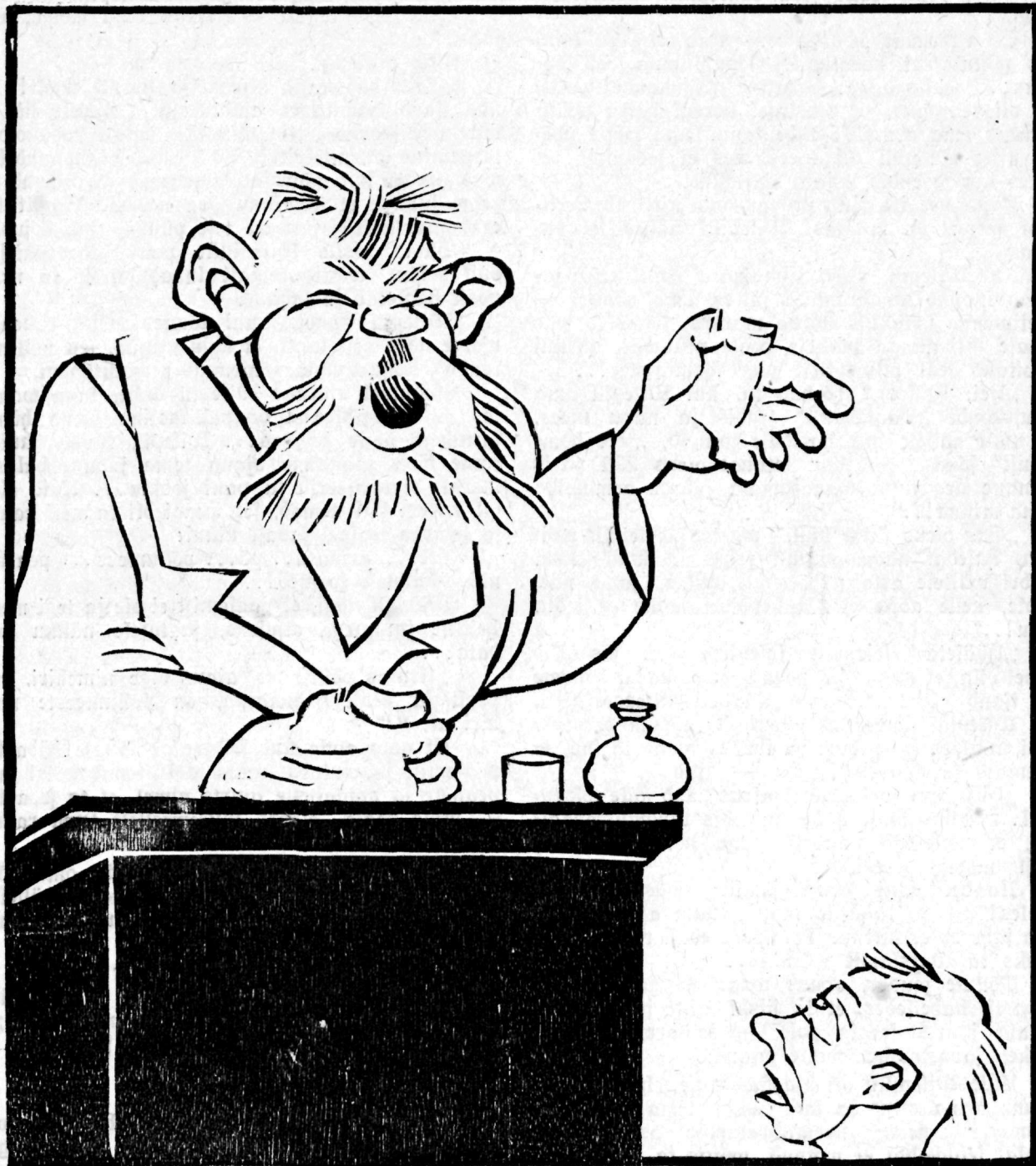
Nad on. Ja koguni mitte üks ehk kaks, waid kümnendtuhanded Willem Wilepillid, kelle kõigiga säherdused wiperused sünniwad, üle riigi. Ja kui oftekohtene olla — olen minagi, nende ridade alandlik autor, üks nendest...

Et neid pisutki halastetaks, nende wastu pisutki kaastundmust tuntaks, — seks olen kirjutanud eelmised read, seks saan kirjutama ka järgnewad.

Aga läheme nüüd päewakorras edasi.

Willem Wilepilli wiperused ei lõppenud mitte selsamal päewal mil nad alanud, waid kordusid

Gori joonistus.

„EESTI WABARIIGI WOIT“
— MIHKEL LOLL.

— „Miks ei või mina wabariigi-woit sõjamehe nime kanda?
Ma olen sõjas käinud ja haavata saanud...“
— „Näha jah, et te kuuliga vastu pead olete saanud.“

järgneval päeval, pea muutmatus järjekorras...
koguni rohkenedes.

Kuni valimisteni...

Esimise valimispäeva eelõhtul, oli Wilepill
oma wana walgega mitsa läinud, hagu tooma.

Seal pandi kõigi ülaskirjeldatud tema hääle
peale pretenteerijate isikute (väljaarvatud waid ta
oma küljeluu) osawõttel, kellele weel hulk mitte-
kirjeldatuid lisaks oli tulnud, päris korrapärane
lööming toime... Wilepill rebjs hobuse rakkest

Gori joonistus.

Walimismure.

— „Olep hee, kui weidap see pellumeeste kogo — need olep neesamasugused pellumehed, kui meiegi.“

— „Aga kui saap Riigikogosse need Matsche mehed, siis saadap nemad wist keik juuded see Esdemaalt welja ja rikup see keik meie gescheft era.“

Nahiti, jättis haakoorma, ihaldatud hääle „afei-nena“, lööminglastele sõjasaagiks ja põgenes koju.

Kodus pani ta hobuse lauta ning hiilis, kuna eit lehmni lüpsmas oli, nägematana tuppä. Toas ronis paršile, kus enda hoolega ära peitis...

Röömsas lootuses, et siit ikkagi teda keegi üles ei leia, uinus ta magama... — — —

Aga pea kuulis ta käre... Ta kuulatas — ja hirm nõõris ta kõri kinni: need olid tema hääle-tahhjad!..

Järgmisel momendil oli terve see plenuum juba toas ja teda jälgimas...

Warsti oli ta leitud...

Ja nüüd algas pörgukontsert... Igauks püüdis oma nimekirja nummert teistest üle karjuda...

„Mis Soodomat ja Komorrat te kuradid siin teete!..“ kajas äkki üle kõigist Wilepilli küljeluu jeerikopasunline käre... „Waata, kui ma annan teile kõigile jäherduse mundruku, et te isegi enam ei mäleta, mäherduse nimekirja poolt te oli-

te!.. Tema annab oma hääle igewaliidule — ja lori waht!..“

Wilepill tarwitas tekkinud segaduse filmapilku, et rehe alla lipata..

Kuttu ronis ta redelit mööda laudile. Wõttis siis püksirihma, tegi ühte otša filmuse, köitis teise otša saarikatala külge... ja pistis pea filmusesse..

Warsti lahkus hing oma maisest kestaft. Ta istus pisut kaugemale, sellel sama saarikatala peate ja waatas nagu wäheste kahetsusega selle peale, mis kord Willem Wilepill oli olnud...

Siis aga tuli talle meelde, kuidas ta oma tagaajajaid oli tüsananud ja ta tundis otše ülemee-likku löbu selle toreda strateegilise operatsiooni üle.

Ta jäi mõttesse, mis nüüd ette wõtta ja tegi otsuseks, otsekohe taewa rännata.

Kuid ta tundis suurt huwi enne weel kord neid näha, kellele ta nii algupäralist aprilli mänginud...

Ta lippas toa ukse juurde ja piilus sisse, kuid nähes, et wõimalik on ka paremat positsiooni saada, wupjatas ta parrele.

Tema eif seisis, ahjuark käes, triumfeeriwalt keset tuba, kuna pörandal wedelesid mitmesugused trofeid, nagu mütsid, kübarad, kuuerabalad jne...

Sängi alt, parfült, ahjust, isegi keriselt, paistid mitu paari neid kehaosaji, mis harilikult „liikumisferiistadeks“ atesteeritakse...

„Wõi nemad ütlemad: taewaliit kõige närufem erakond!..“ deklareeris triumfaator, kujundamatu paatosega. „Waht, jäh teile, närune erakond!.. Willem annab oma hääle taewaliidule jah, aga mitte teistele!..“

Hing laji rõõmu pärast kukerpalli, kuuldes eide kindlat usku tema, s. o. Willem Wilepilli hääleandmise suhtes...

Ta tahtis juba minema pista, sest ta oli selgusele jõudnud, et kõik tema surmasüüdlased, kiiremini kui oodata wõis, oma teenitud palga olid saanud, — ent seal torkas talle äkki pähe ka eidele wäikest mälestust anda...

Parfül, otse eide pea kohal, seisis waat tõrwaga... Ta hiilis sinna — ning, waritsedes parajat filmapilku, lükkas selle eidele kaela!..

Siis wupjatas ta lendu — ja momendi wält! oli ta juba Peetruse palees.

— „Sinul on siis tahtmine taewasse pääseda,“ sõnas Peetrus, kui ta tema raporti ära oli kuulanud. „Hm ... aga kas sa walmistad juba käisid?“

„Ei! Ei jõudnud...“

„Pardon, mu poeg, kuid niisugusel korral mine tagasi ja täida ka see oma wiimane kohus seal — andes, arusaadawalt, hääle taewaliidule... Tagasi- tulekuks walmistan sulle siis mõnusa kohake... Aga muidu ei wõi ma sind küll sisse lasta!..“

Hing kratsis nukralt kõrwatagust. Seal...

„Arka nüüd, kuramus, wiimaks ometi üles!.. Waja juba walmistele minna!“

See oli eit, kes kaua jälgimise järele wiimaks ometi tema peidupaiga leidnud ja teda nüüd aratas.

Willem Wilepill lõi filmad lahti, haigutas ja ronis sõnakuulelikult parfült alla...

—o—

MARDIPAewa JARELKAJAD.

Üks öö pealinna kõige kallimas wõrastemajas.

Esimene isand: „Sel Mardipäewal sai õige wa' Martini enese programmi järele tehtud wiin, naised, numbrid, — 3000 marka läks.“

Teine isand: „Mõni raha nüüd see 3000 marka! Mul läks öökorter üksi juba 3000 maksma.“

Esimene isand: „Noo! Kus wõrastemajas sa s' olid?“

Teine isand: „Soolaputkas!“

*

Maskeballil.

Pajats: „Mu jumalik daam! Lubage Teie näokatet kergitada, et...“

Domino: „Ei, see ei ole wõimalik — olen sõna annud oma mehele — mitte kellegiga sõprust sobida.“

Pajats: „Siis ... siis ... oled sa ju minu Lilli ... minu naine!“

*

Ei olegi nii halastamata.

Isand Wunk tuleb Mardipäewa hommikul kell 4 täie pea ja tühja rahakotiga koju. Emand Wunk. kelle kannatus öösise ootamise läbi katkenud, loeb kohe arupärimise ahjuroobi saatel ette:

„Wõi nüüd tuled sa alles koju! Kus sa kogu öö pidustasid? Wõi seltsimajas! Ma tahan sulle alles hea maske ette teha!“

Isand Wunk pistab paluma:

„Kallis, jäta, heida armu!“

— „So, wõi heida armu! Kas sa minu peale armu heitsid? Kas sa raha peale armu heitsid?“ — kriiskab emand ja laseb roobi käia.

Järsku torkab isandale midagi pähe:

„Pea, pea, ühele daamile tegin armuawal- duse!..“

\ *

Lubamine kah hea mees.

Männiku peremees kukub Mardipäewal kõrt- sust tulles maanteeäärsesse porikraawi ja pahan- dab:

„Usu weel Marti! Lubas soodele sillad peale teha ja nüüd ei saa siia kraawile mitte purretki üle.“

*

Leidub weel lollisi.

„Päewaleht“ imestas, miks Asutaw Kogu Mardipäewa, selle iseenesest nii tähtsuseta päewa, pühaks oli kuulutanud.

— Jumaluke, ta ei tea, et see on „anide“ püha!

B. del M.

—o—

Walimiskoraalid.

Paroodiate potpourri.

A. Sakalan.

Maaliit.

Ma püüan kõigest hingest:
saaks riigipukile!..
Seks ajan kesta, karwa...
Eni wiiks see sõibile!...
Oh, põllumees, mull' anna
ja oma hääleke, —
hää! taewaliidul anna!...
ju üle waewade!...

Rahwaerakond:

Kui rist on ränk, siis lootus lähem,
et rõõmutund ka ligidal:
et Tõnisoni käes pea jälle
on riigipukik, ta ideaal!...
Seks wõta, armas walija,
ta jüngrid kokku walida!

Kristlik rahwaerakond:

Kõik kallis hingeõnnistus
waid tuleb taewaliidust!
Kui teda wõtad walida,
siis pääsed põrguhirmust.
Seepärast, pea meeles ja:
kui tahad taewa pääseda —
hää! taewaliidull anna!...

Riigikogu walija:

Nüüd tähtis tund on ukse ees,
et pean hääle andma.
Eet kahtlus torgib südames:
kell' pean ta küll kandma?!
Kas maa- wõi taewaliidule
wõi kommunismi kiidule
pean tema annetama?

Kui wiibin nõnda kahtlustes,
ei oska otsust teha, —
siis walmib äkki mõtetes
üks otsus — hea wõi paha —:
ei saa mu häält sots, taewaliit,
tööera-, kommunismi kiit —
ta „Matsi“ meeste päralt!

—o—

Kiwilombi Intsi „Apollo“ ehk „Tasku-näitelawa“.
Hind 15 marka. Jällemüüjatele hea protsent. —
Kes 17 marka saadab: Tallinn, „Meie Matsi“ toi-
metus, Henrik Saar — saab raamatu kinnitatult
postiga koju kätte.

—o—

Kiri prowintsist.

Armas Mats!

Loodetawasti ei pane sa pahaks, et oma kir-
jaga nii ütelda, „ühes uksega sisse kukun“, see
on, maakeeli öeldud, asjaga kohje algust teen, kõiki
sissejuhatusi ja komplimente kõrwale jättes. Seda
nimelt sellepärast, et mul täna aega õige napisti on,
kuna ma, teistest küljest, jälle tingimata täna sulle
kirjutama pean: sest minu naine ise on päewa-
korra, mille järele sulle kirjutatud, peaaegu kokku-
seadnud, läbiharutanud ning rutuliseks tunnistanud
— ja sa pead nõus olema, et niihästi mul, kui ka
sul wõimalik ei ole sõherduse autoriteetse otsuse
wastu waiselda. Aga ära sa nüüd, jumala pärast,
kuidagi wiisi sellele põhjendamata arwamisele tule,
nagu oleks mind pealinna, mõnele ministriherrale
„toeks“, wõi koguni ministriks endaks kutsutud
ning nagu oleks mul sellepärast suur rutt!.. Ei,
sarnase õnnetu eest hoidku mind kõrk wanad ja
uued jumalad! Waid minu rutu põhjus on lihtsalt
järgmine: Minu ristiiisa pistis täna hommikul oma
weerandaastase tshekikäraka korraga „hinge alla“,
ja selle tagajärjel saawutatud hea tujuga walmistab
nüüd iga silmapilk Peetrust „palest-palesse näge-
ma“, ehk teiste sõnadega öeldud, end teise ilma
ewakueerima — ning mina, kui tema lähedane
pärja, pean tingimata selle strateegilise operat-
siooni juures wiibima — no, ja mõistad muidugi,
mis sühtes?.. Nagu näed, ei ole asi kõigepisemalgi
määralt riikline wõi ühiskondline waid puht —
isikiline — kuid siiski tähtis küllalt, et pika lori
weeretamisest loobuda.

Esimene päewakorra punkt, mille sulle ette
kannan, oleks lühidalt refereerituna järgmine. Sa,
Mats, kuulud ka ikka nupukamate meeste liiki,
kas ei teaks sa seletada, mis põhjusel sel lumel,
mis taewataat tänawu sügisel meile läkitab, sar-
naselt kuradiwähe püsiwust on, kui meie wabariigi
walitsusel? Omakeskis öelda, see narritamine selle
lumega, mida see wana isand seal ülewal sel sü-
gisel armastab toime panna, on kohane ka kõige-
suuremat „taewaliitlast“ „põrguliitlasteks“ muutma.
Sest kujuta ikka ette: ühel ilusal hommikul sajab
lumewaip maha, püsib paar-kolm päewa paigal —
ning ühel teisel ilusal hommikul ärgates näed, et
on jälle kriis olnud ja lumi ewakueeritud, kurat
teab kuhu! Tõtt öelda, ega minul isiklikust selle
lumega küll pistmist polekski, sest iluaskmiste mina
enam suuremat ei hooli (väljaarwatud ainult ilu-
laskmine mõne kõhuka hallparuni samta kõhuka
wiljawaadi turjal — tshekiiwilja näol matiwõtmise
läbi!) ja restoraani naine mind ei lase, et mul
selt wäljawiskamise järele lume sees pehmem wälja-
puhata oleks, — kuid asi on kord niisugune, et minu
korter — mida mõned häbitundmata laimajad „wa-
naks waadiks“ kutsuwad — sarnane on, et tuul
iga ruuttolli ruumi temas wabalt okkupeerida võib.
Et aga nüüd tuul winge ja külme on, siis ei ole
sõherdune okkupatsioon kellegi meeldiw asi. Kui
wiimati lund sadas, seltukatuuriin oma korteri üm-

Gori joonistused.

Wrangeli ots.

— „Ei saama minu niikaugele, et oleks kätte saanud see Baltimaa. Donnerwetter! Tschort wosmii!.. Kui seal ka need põllumeeste kogod, see maaliit kaotama, siis ei nägema mina see kallis Baltimaa enam! Olema põhjas kõik puud ja laewad tsaarmeeste püüded, waewad!.. Bona mater!..“

bes poolejala paksuse lumekrohwiiga väljaspoolt üle — ja siis oli mõni päew õige mõnus elamine. Aga nüüd on jällegi asi seda hullum!.. Mainitud situatsiooni põhjal on mul ümberlõkkamatu tahtmine (mida veel mu naine wägewasti toetab — nii uskumatu, kui see ka kõlab!) tae-

wataati tarbeainete warjamise eest kohytulikule wastutusele wõtta, (et ta näeks, et ka temalegi lubatud pole, meid takistamatalt marodöörida), no, wot bedaa! — ei tea paragrahwi, mille põhjal seda wõiksin teha! Kas sa, Mats, ei wõtaks mind jelles awitada? Sinu heategu pole mul küll wõi-

WALIJA ONGITSEMINE.

Walija: „Oh, püha Jürike!.. Nad ei kisu mitte ainult häält wälja, waid tahawad ka elu wõtta!..“

malik tasuda, kuid sõpruse täheks läkitaksin sulle siis piiritusestheki, mille kõigest kiusatusest hoolimata, omaenda matuste tarbeks olen suutnud alal hoida.

Et meil parajasti see jutt käsil, siis tuleb tähendada, et üks tõsine jumalaand on see tõesti, see käärikatsthekk ja tšhekikäärikas! Mõnigi mees,

kes enda ewakueerimisega siit hädaorust waremalt naljalt hakkama ei saanud, sest et rääbala tujuga nii pikka teed ei sõandanud ette wõtta, on nüüd selle poolest sootu Joodsamais tingimistes: saadab oma ühe, kahe, ehk kolme kuu tšhekipiirituse (nii kuld- das kohase tuju saawutamiseks just tarvilik) „kõige kaduma teed“, lasab lõbuja laulujoru lahtii ja

algab reisu... Siiski tuleb siin üks väärnähtus ette, mille peale siinkohal tähelepanu juhiksin: nimelt anti meile karakatšhekiid kõik, kuni uueaastani korraga kätte, niisama ka karakas ise. Ja nüüd on see patsudel saajatel juba wiimse tilgani „ära auranud“ — ning jõulud tulewad kas kuiwalt ehk jälle samogonniga mööda saata. Et aga nii hästi üks kui teine meeldiw pole, siis peaks küll Riigikogu siin appi tulema, tehes oma esimeseks ülesandeks selle pähe kõrvaldamise määrust wälja andes, et igaiüks kes oma „elutilga“ ju äratarwitatud on, jõuluks, iga pühja jaoks weel vähemalt ühe lisatšheki saab hoolsuse eest.

No, hea küll, see on kõik tulewiku asi. Aga nüüd wiskan sulle mõne sõna weel olewikust; ehk üksikasjalikumalt: siinsest elust-olust.

Meil on praegu tantsu ja „linaropsimise-talgute“ hooaeg. — Ma ütlesin küll: „tantsu ja talgude hooaeg“, aga ma oleksin wõinud öelda ka: „tantsu hooaeg“, ilma et ma sellega tõe wastu suuremat oleksin patustanud. Sest mõlemas nimetatud tegurites mängib esimene ikka ja alati domineeriwat, peremehelelikku osa, kuna teisi peasisalikuult ainult esimese tarbeks toime pannakse. Minu wäite tõenduseks wõib kõige parimini see olla, et kõik meie noored ja noorukesed neiuksed ainult siis, linaropsimisel paratamata, kibeda linatolmuaga ja linaluudega tegemist teewad, kui talgu eeskawa lõpuosas tants seifab; puudub see seal — ei tõsta keegi jalga kodust wälja.

Siinkohal wõiksid sa aga küsida, et miks siis talgudega, miks kibeda linatolmuaga, mis kurgus nii piinawalt kipitab ja neiuksesi halastamatalt kõhima sunnib, üleüldse jännatakse — parem uhutagu — kui tantsutung nii suur — teda niisama, lihtsalt, hommikust õhtuni, päewast päewa?

Ja, ja! Nõndawiisi oleks see küll wäga ilus ja kristlik, aga, kahjuks, on siin ainukeksiks pahaks, et selle kena plaani teonemine absoluutselt wõimata. Nimelt on meie pereisad, kui ühest taig-nast mässiitud, komplekt taqurlasi, kes ühestki sotsiaalsest uuendusest teada ei taha, ega ilal ega il-maske ei luba, et nende „wõsukesed“ muud ei teegi kui alatafa (nende šhargoonis) „kaaberdawad“... Ning nende autoriteetus, nendelt ärarippuwus on nii suur, et ka noorsoolased sõherdust ilmaparndust oma käe peal läbi wiia ei riskeeri.

Pühapäiwiti — siis küll ei küüni ifegi isade autoriteet keeluks, mis noori suudaks tagasi hoida, oma tantsutungi rahuldamaist. Siis kogutakse kuskile kokku, pannakse lõõtsamoonika-meess orjusele ja, luuletaja sõnadega kõneldes,

hüpatakse ihud wahtu,
et ei kolmel päewal jahtu...

Aga argipäewal — siis küll ei aita muu, kui maskeraad — talgud appi!.. Sest talgul tehakse ju ka tööd. Ja kuigi isa toriseb, et tütreid ainult aega raiskama lähewad, ei wõi ta neid siiski mitte minemast keelata, sest sõherdusel korral keelaks ta kaudselt omi tütreid föötamast, s. o. kä-

üks neid laiselda. Ja seda ei kiindu ükski meist-lik isa tegema. Ning nii saawad Eewa tütreid ka-walusega ikka sihile.

See on neil seda kergem, et neis wastoludes osa memmese tütarde poole hoiawad. Otsse liigutaw on näha ning kuulda, kudas mõni wastutu-lik heasüdamlik küsimeem waewa näeb, et aga noorsoole seda kallist kultuurlist töö wõimaldada. Sellest wäikene näitus.

Hiljuti olid meie neiuksed suures kimbatuses, sest talgude hooaja algus wenis pikemale, kui see neile meeldis — ei olnud, kes oleks hooaja awanud. Siis tuli üks küsimeem, kes julgesti reputatsiooni, mille eespool amud, omada wõib, otsusele, siin lunastajat mängida. Otsus — tubli, kuid tema teostamisel tekkis mitmesuguseid takis-tusi. Hea tahtmisega (hea tahtmine öeldakse ju olewat pool wõitu!) saadi siiski neist kõigest üle; muret tegi ainult üks suuremaist: kohaste ruu-mide puudus. Ühisel jõul saadi wiimaks ka sel-lestki üle; kutsuti talgulised kokku, asendati nad kellegi lesenaise urtsikusse — ja ropsima... .

No, hea, seni kuni talgulised töös olid, posnud wigagi. Aga jõudis õhtu, ühes sellega töö lõpp ja tarwidus talgulistele ka süüa anda, sest ega nad ometi tühja kõhuga päewa ning öö läbi „tööd“ jaksu teha, — ning suurem kimbatus: kus seda teha? Lõpuks arwati kõige kohasemaks lähedu-ses asuwat haridustempelt seks otstarbeks ära ka-sutada... .

Sööming lõppes — ning päewakorrale kerkis talgu tõmbe- ning lõpp-osa teostamine... . ühes sellega aga ka kõige suurem kimbatus: kus seda teha? — sest senini tarwitatud ruumides ei olnud see mõnesugustel põhjustel wõimalik... . Selle probleemi lahendamiseks aga talgulised ise järgmiselt: nad otsustasid lähemasse külasse minna, esimeses ette-juhtuwas talus peremehe wälja tõsta ning tüh-jaksaanud ruumides talgud lõpule wiia... . Sama kiirelt kui otsus tehtud — sai ta ka täidetud... . „Põrilaste marsi“ (aga, wõib olla, oli see ka mõni teisenimeline mars — mina pole just muusika-tundja... .) helide saatel marsiti külasse, tõsteti si-meses peres peremees ühes oma seapõrsastega ja muu inventaariga rehealt õue — ning kukuti wai-mustusega tantsu uhtuma... .

... „Siin hüpati küll ihud nõnda wahtu,
et tosinpäiwil nad ei jahtu“... .

Ja hommikust, mil talgud algasid, sai õhtu, ja õhtust sai hommik ning teiselt hommikust juba teine õhtu ning alles siis suudeti talgu waimustust likwideerida... .

Nõndaks oli lugu nende wahwate hooaja awa-mise talgudega, sest pärast seda tekkis neid sama rohkesti kui agitaatorisi enne walmisi.

Aga nüüd on mu päewakord ka juba läbi wõetud ja ma mõtlen seiskorraks kirja lõpetada.

Aga, hmn... . need read talgudest kirjutasin küll ilma naise heakskiitmiseta... . ja, hmn... . sellepärast oleks mu soow, et ta neid ridu kunagi

ei näeks!.. (Parem karta, kui kahetseda!..) Noh, ega sa ei näita kahy?

Ah, wot tšyto ja potšhti sabõl!.. Miks sa, pagan, oma nimekirjaga ainult Tallinnas kandideerid, aga mitte ka mujal! Mina ja veel mõni teine siin, oleme kõiki nimekirju „waaginud, waaginud — Ja nad kerged leidnud“ (ehk meie selle arwamise muutmiseks küll ju 7×70 misjonikõnet on peetud). Ainult Tallinna ringkonna nimekiri nr. 5 on meie tundunud ainfa sarnasena, millele julgesti hääle wõib anda. Kahjuks on aga meie rahakotid nii proletaarliselt madala põhjaga, et neist ka kõige parema tahtmise juures wõimata on nii palju raha päewawalgele tuua, et see wõimasdaks Tallinna sõitu walimiste ajaks. Ja nii peame meie küll selle patu oma hänge peale wõtma, et oma kodaniku kohuse täitmata jätame ja walimistest üleüldse loobume!.. Seft seda ei luba meie südametunnistus meile ka mitte, et oma hääle walestiandmise läbi kodumaale kasu asemel kahju toome!..

Aga nüüd on mu päewakord fa lõpulikult läbi ja seega kirjal kindel lõpp.

Hüwe patši!

Sinu A. Sakalan.

—o—

Tungiwa ruumipuuduse pärast peab romaani järg „Kilulinna salaurkad“ sellest numbrist wälja jääma. — Tulewas numbris selle eest ilmub teda kahewõrra.

—o—

Meie Matsi tähtsaamat 1921

on ilmunud!

Hind 30 marka.

Pealadu „Meie Matsi“ talituses Müüriwahe tänawas nr. 17.

—o—

„Teaduse“ kirjastus on oma tegewuse lõpetanud. Tema asju aetakse „Meie Matsi“ talituses Müüriwahe tänawas nr. 17.

—o—

Meie Matsi toimetus ja talitus

asub nüüd Müüriwahe tänawas nr. 17 A. Kummeli (end. G. Kalla) trükikojas.

—o—

Tuntud naljahammas ja kupletist

KIWILOMBI INTS

walmistab tellimiste peale kupleesi, naljaettekandeid — ajakohaseid ning kohalikust elust; astub üles naljaetteastetega ning kupleedega miniatüür-teaatrites, kinodes ja pidudel, ja wõtab ka terwe eeskawa kokkuseadmisi ning täitmisi oma peale.

Adress: Tallinn, „Meie Matsi“ toimetus, Müüriwahe tän. nr. 17. — Henrik Saar.

—o—

Juuden lautet.

Kiwilombi Ints'i kupleed.

Minu palup, armas publekum, te itlep muul,
et mis neek see olep niid,
et kui olep esde mehel, esde naisel elu hull,
miks keik aetaks juude siid?
Kas siis olep juude kees niid keik see waledsus?
Ei olep! Bei Gott ist doch nig!
Oleks juude mees
Esde riigi ees,
keik ast olep immer fig!..

Gott der Gerechter! Minu sinu metlep!

Kas juude ei oskap geschefst?

Und viel besser, wie die Esten,

tema oskap ka see riigischefst, ai waimer wai!

*

Olep weljamaal üks imeiles markefett,
olep waja üks lezenz...

Ei olep wiisakas, kui juudel olep tšhi lett,

kust saab see juud prot'ent?

Olep juude si, et esdemees see lezenz ei saa? —

Ei oskap tema meerida!

Waat, juude teap

ja juude suud peap

ja igal ajal saap see lezenz!..

Gott der Gerechter! Mis sinu metlep!

Kas juude ei oskap geschefst?

Und viel besser, wie die Esten,

tema oskap ka see riigischefst, ai waimer wai!

*

Warste kees olep tale, warste kees olep kange kilim,
polep kuskelt saada puid!

Olep weljas pakane ja kange marullim,

legistap, et tuas luid!

Linna puude sabas ootap sina asjata —

neil omal ei olep puid ju ka!

Mis sinu siis teep?

Kuhu sinu siis leep?

Waat, juude sinul' puid siis miip!..

Gott der Gerechter! Mis sinu metlep!

Kas juude ei oskap geschefst?

Und viel besser, wie die Esten,

tema oskap ka see riigischefst, ai waimer wai!

*

Juudel meeldep wega hesti üks internatsionaal,
meeldip Leenen ja Trotske.

Aga eraminna Esdemaalt see Winnemaal!..

Oi, tatele! mamele!

Ei juude Esdemaalt sinu welja saap,

juude olep üks kange mees:

juude angeldap,

palju raha saap,

keik rattad tema keima aap!..

Gott der Gerechter! Mis sinu metlep!

Kas juude ei oskap geschefst?

Und viel besser, wie die Esten,

tema oskap ka see riigischefst, ai waimer wai!

—o—

Kuidas keegi erakond valimiskihutustööd teeb.